

KSZTAŁCENIE I WYCHOWANIE – POSTPANDEMICZNA TRANSFORMACJA

Marian Nowak
Stanisław Chrobak
Aleksandra Lukasek

Józefów 2023

Kształcenie i wychowanie – postpandemiczna transformacja

Redakcja naukowa:

Ks. Prof. Marian Nowak
Ks. Prof. Stanisław Chrobak
Dr Aleksandra Lukasek

Recenzja naukowa:

dr hab. Jan Niewęglowski
dr Krzysztof Dziurzyński

ISBN: 978-83-966291-2-8

DOI: 10.13166/ped/PZOW5600

Wydawca:

Wyższa Szkoła Gospodarki Euroregionalnej
im. Alcide De Gasperi w Józefowie

05-410 Józefów, ul. Sienkiewicza 4

tel./fax (+48) 22 789 19 03

www.wsge.edu.com

wydawnictwo@wsge.edu.pl

Projekt, skład, okładka:

Grzegorz Wójcicki

© COPYRIGHT BY WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI EUROREGIONALNEJ
IM. ALCIDE DE GASPERI W JÓZEFOWIE.

ALL RIGHTS RESERVED/ WSZELKIE PRAWA ZASTRZEŻONE.

KOPIOWANIE, PRZEDRUKOWYWANIE I ROZPOWSZECHNIANIE CAŁOŚCI
LUB FRAGMENTÓW NINIEJSZEJ PUBLIKACJI BEZ ZGODY WYDAWCY ZABRONIONE.

W S G E · E D U · P L

SPIS TREŚCI

Wstęp 6

Część I:

UCZEŃ I JEGO RODZINA W POST-PANDEMICZNEJ TRANSFORMACJI

Marian Nowak

Plusy i minusy kształcenia w okresie pandemii dla rodziny i dzieci 8

Aleksandra Jędrzysek-Geisler

*Nauka zdalna związana z pandemią COVID-19
a bezradność intelektualna uczniów* 26

Anna Strumińska-Doktór, Małgorzata Jagodzińska

Powrót dzieci do szkoły 39

Katarzyna Miłek

Aspekty kształcenia zdalnego w przedszkolu w świetle potrzeb dziecka . . 51

Dariusz Sarzała

Rodzina a wychowanie i edukacja w obliczu pandemii Covid 19 64

Beata Duthel

Charakterystyka metod nauki czytania dzieci w wieku przedszkolnym . 76

Bożena Ignut

*Wpływ procesu psychoterapeutycznego na dokonanie zmiany
w rozwoju osobowości u pacjenta* 100

Część II:

PROCES EDUKACJI W POST-PANDEMICZNEJ TRANSFORMACJI

Izabella Kust

Rzeczywistość pandemiczna w szkołach w latach 2020 – 2021 111

Ewa Lubina

Miejsce poradnictwa online w systemie działań wspierających 143

Mariola Zajkowska-Magier

*Wychowanie fizyczne w rzeczywistości pandemicznej – doświadczenia
i wyzwania w opinii nauczycieli* . . . . .

152

W S G E · E D U · P L

Anna Bochenek

Wychowanie fizyczne - jeden z najważniejszych przedmiotów szkolnych w postpandemicznej rzeczywistości 168

Artur Banaszak

Kształcenie studentów zagranicznych podczas pandemii i w dobie postpandemicznej 182

Małgorzata Miazek

Oddziaływania wychowawcze w placówce szkolno-wychowawczej na przykładzie MOS „Jędrus” w Józefowie 205

Część III:

POZYCJA I ROLA NAUCZYCIELA W TRANSFORMACJI POST-PANDEMICZNEJ

Stanisława Nazaruk, Joanna Waszczuk, Aleksandra Ostaszewska, Magdalena Szydłowska, Edyta Rafalska, Beata Kalinowska

Rola nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej w pokonywaniu trudności w czasie zdalnej edukacji. Przykłady z praktyki pedagogicznej 222

Joanna Michalak-Dawidziuk

Przygotowanie do zawodu nauczyciela w opiniach studentów w Polsce i Portugalii 242

Aleksandra Lukasek, Małgorzata Ostapińska

Wizerunek i rola nauczyciela edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej w opinii rodziców 257

Waldemar Grądzi

Rola pedagoga w post pandemicznej transformacji edukacji 286

Hanna Lewandowska

Aspiracje edukacyjno- zawodowe nauczycieli w dobie pandemii Covid-19. 313

Wioleta Wieczorek-Płochocka

Obowiązki nauczyciela współorganizującego kształcenie ucznia ze specjalnymi potrzebami w dobie pandemii 327

WSTĘP

Proces kształcenia i wychowania, jeden z najważniejszych procesów społecznych, przechodzi liczne zmiany i modyfikacje związane z pojawieniem się kryzysów. W ostatnich latach owe zmiany i modyfikacje wymuszone zostały poprzez kryzys związany z pandemią Covid-19 oraz transformacją, jaka dokonała się w świecie w związku z pandemią i po pandemii. Zaistniała sytuacja wymagała podejmowania natychmiastowych decyzji i nie dawała czasu na powolne dostosowanie się do zmian. Zdalne nauczanie i praca w systemie hybrydowym stały się dużym wyzwaniem i trwale zmieniły postrzeganie nauczania (kształcenia) i wychowania.

Książka *Kształcenie i wychowanie – postpandemiczna transformacja* – to zbiór rozważań nad realizacją procesu kształcenia i wychowania przez przedszkola, szkoły, uczelnie i inne placówki oświatowe, oraz placówki opiekuńczo-wychowawcze i resocjalizacyjne w obecnej rzeczywistości, która wymusiła znaczne zmiany w realizacji procesu oraz w funkcjonowaniu placówek. Proces kształcenia i wychowania doświadcza transformacji, która może być zagrożeniem, ale również szansą i okazją do zmian na lepsze, przez kreatywne rozwiązania udoskonalające dotychczasowe sposoby funkcjonowania edukacji. Jest to efekt refleksji nad wyzwaniami, zagrożeniami oraz perspektywami, jakie stają przed wszystkimi, którzy są częścią tego procesu, a więc dziećmi, ich rodzinami oraz kadrą pedagogiczną.

Refleksje i rozważania na temat postulowanych rozwiązań i transformacji procesów kształcenia i wychowania, zostały podzielone na trzy uzupełniające się części. Najpierw zostały wybrane teksty skupiające się nad najważniejszym podmiotem opisywanego procesu, a mianowicie uczniem i jego rodziną. Następnie znajdujemy teksty przybliżające opisy transformacji jakie dokonały się w samym systemie oraz w placówkach należących do tego systemu. Na końcu, zaprezentowane zostały teksty przynoszące rozważania oraz konkretne wyniki badań nad rolą nauczyciela, pedagoga, wykładowcy, który bierze czynny i sprawczy udział w procesie kształcenia i wychowania.

Jesteśmy przekonani, iż zaprezentowana w tej monografii dyskusja dotycząca zarówno teorii jak i praktyki kształcenia i wychowania w szczególnym okresie jakim był czas pandemii Covid-19, przyczyni się nie tylko do utrwalenia historycznego momentu i opisanie zaistniałej sytuacji, ale również stanie się przyczyną i wskazówką do lepszego dostosowania i pozytywnej transformacji procesu kształcenia i wychowania w post-pandemicznej rzeczywistości, a także będzie pomocą w poszukiwaniach sposobów na ominięcie zagrożeń oraz wykorzystania szans jakie transformacja także tego rodzaju ze sobą niesie.